

Kursplan

Nämnden för utbildningsvetenskap

Institutionen för språk och litteratur

1GN006 Svenska I – Språkutveckling, barnlitteratur och kommunikation för undervisning i förskoleklass och årskurs 1–3, 15 högskolepoäng

Swedish I – Language development, children's literature and communication for teaching in primary school, years F–3, 15 credits

Ämnesgrupp

Svenska/Nordiska Språk

Nivå

Grundnivå

Fördjupning

GIN

Fastställande

Fastställd av institutionsstyrelsen vid Institutionen för språk och litteratur 2011-05-02

Kursplanen gäller från och med höstterminen 2011

Förkunskaper

Grundläggande behörighet samt Engelska B, Matematik B, Naturkunskap A, Samhällskunskap A. (Områdesbehörighet 6b)

Kursen ingår i grundlärarprogrammet

Förväntade studieresultat

Delkurs 1. Barns språkutveckling, 7,5 hp

Efter avslutad kurs ska de studerande kunna

- diskutera och redogöra för hur undervisningen kan utformas så att läraren med utgångspunkt i forskning och styrdokument kan stödja och bedöma elever i deras språkutveckling
- redovisa kunskaper om sambandet mellan språk- och kunskapsutveckling samt uppvisa insikter om barns utveckling av språklig kompetens och medvetenhet
- redogöra för teoretiska och didaktiska perspektiv på barns språkutveckling och redovisa hur dessa perspektiv utifrån en helhetssyn på svenskämnet kan komma till uttryck i undervisning i förskoleklass och i grundskolans årskurs 1–3
- arbeta aktivt med språkliga strukturer och funktioner hos olika slags texter och genrer samt uppvisa utvecklad språk- och textkompetens och medvetenhet om den egna skrivförmågan
- självständigt och tillsammans med andra planera och kritiskt diskutera undervisning i svenska för elever i förskoleklass och årskurs 1–3 med olika

bakgrund och förutsättningar.

Delkurs 2. Barnlitteratur och kommunikation, 7,5 hp

Efter avslutad kurs ska de studerande kunna

- diskutera och redogöra för hur undervisningen kan utformas så att läraren med utgångspunkt i forskning och styrdokument kan stödja och bedöma elever i deras läsutveckling
- redogöra för teoretiska och didaktiska perspektiv på skönlitteratur, drama och film för barn och unga samt diskutera dessa konstarters betydelse som läromedel i svenska och andra ämnen
- använda drama och IKT för undervisningen och redogöra för olika metoder och arbetssätt som stimulerar barns lärande och språkutveckling
- redogöra för olika sätt att arbeta med samtal i undervisningen
- arbeta aktivt med textuella funktioner och genrer samt uppvisa utvecklad kompetens och medvetenhet om den egna läsförmågan
- självständigt och tillsammans med andra planera och kritiskt diskutera undervisning i svenska för elever i förskoleklass och grundskolans årskurs 1–3 med olika bakgrund och förutsättningar.

Innehåll

Delkurs 1. Barns språkutveckling, 7,5 hp

Delkursen introducerar teoretiska och didaktiska perspektiv på språk och litteracitet. Dessa inkluderar processer som rör utveckling av talat och skrivet språk både för elever med svenska som förstaspråk och som andraspråk, oberoende av hur långt de kommit i sin språkutveckling. Språksociologiska frågor som rör individ, grupp och samhälle studeras utifrån genus, klass, flerspråkighet och identitetsutveckling.

Teorier, metoder och läromedel för den tidiga och fortsatta skriftspråkliga utvecklingen diskuteras och prövas kritiskt. I delkursen studeras analytiska redskap avsedda att stödja och bedöma elevers språkutveckling. Samspelets, samtalets och muntliga texters betydelse för skriftspråkutvecklingen betonas liksom IKT som medel för att utveckla en språk- och kunskapsstimulerande undervisning.

Svenska språkets strukturer och olika textgenrers funktioner och strukturer studeras och diskuteras. De studerande utvecklar i kursen sitt eget skrivande.

Delkurs 2. Barnlitteratur och kommunikation, 7,5 hp

I delkursen tillägnar sig de studerande sådana insikter och färdigheter att de på ett varierat och kreativt sätt kan arbeta med litterära texter och film i sin kommande verksamhet. Berättelser i olika medier och deras roll i dagens skola diskuteras utifrån litteraturdidaktisk forskning och grundskolans styrdokument.

De studerande får möta ett urval av skönlitteratur för barn. Även berättelser via andra medier studeras. Verken väljs så att de belyser skillnader mellan olika genrer och idéinnehåll. Relationen mellan text och bild samt den rörliga bildens betydelse i studeras. Den pedagogiska potentialen i både de enskilda verken och i texter och andra medier som sådana är en central del av studierna. Olika möjligheter att arbeta med berättelser i skolan genom högläsning, fritt berättande, dramatisering, boksamtal och skrivuppgifter om böcker och film studeras och prövas.

Professionsbas och professionell progression och Vetenskapligt förhållningssätt och vetenskaplig progression

I förhållande till tidigare genomförda kurser fortsätter studenten att utveckla sin kompetens att tillgodogöra sig aktuella och relevanta forskningsartiklar, att öka sin

kommunikativa förmåga i tal och skrift och att använda IKT som pedagogiskt verktyg.

För att stärka kopplingen till utbildningens praktik genomförs fältstudier. Dessa fältstudier anlägger ett åskådarperspektiv, det vill säga att de studerande går ut och åskådar delar ur skolans pedagogiska verksamhet.

Undervisningsformer

Undervisningen ges i form av föreläsningar, fältstudier, gruppdiskussioner samt obligatoriska seminarier. Ytterligare information om obligatoriska kursmoment återfinns i kursens studieguide.

Examinationsformer

Kursen bedöms med betygen Underkänd, Godkänd eller Väl godkänd. För betyget Godkänd ska de förväntade studieresultaten vara uppfyllda. För kursbetyget Väl godkänd ska minst 7,5 av kursens ingående högskolepoäng vara Väl godkända. Kursen examineras genom muntliga och skriftliga prov och redovisningar av fältstudieuppgifter, där redovisning till vissa delar genomförs med stöd av IKT. Både individuella redovisningar och gruppredovisningar förekommer.

Omtentamen erbjuds inom sex veckor efter ordinarie tentamenstillfälle (inom ramen för ordinarie terminstid). För studerande som ej godkänts vid ordinarie tentamenstillfälle ges möjlighet till endast fyra ytterligare tillfällen.

Kursvärdering

Efter avslutad kurs genomförs en kursvärdering som sammanställs skriftligt och återkopplas till studenterna. Sammanställningen redovisas för aktuella institutionsorgan och för berört programråd, samt arkiveras av kursansvarig institution.

Övrigt

Eventuella merkostnader i samband med uppgifter eller dylikt bekostas av den enskilde studenten.

Kurslitteratur och övriga läromedel

Kurslitteratur

Delkurs 1. Barns språkutveckling

Ämnesdidaktisk facklitteratur

Bjar, Louise. & Liberg, Caroline. (red.). Senaste upplagan. *Barn utvecklar sitt språk*. Studentlitteratur. Ca 150 s. (urval).

Fast, Carina. Senaste upplagan. *Literacy: i familj, förskola och skola*. Studentlitteratur. 168 s.

Liberg, Caroline. Senaste upplagan. *Hur barn lär sig läsa och skriva*. Studentlitteratur. Ca 150 s. (urval).

Längsjö, Eva & Nilsson, Ingegärd. Senaste upplagan. *Att möta och erövra skriftspråket: om läs- och skrivlärande förr och nu*. Studentlitteratur. 143 s.

Skolverket. Senaste upplagan. *Nya språket lyfter. Diagnosmaterial i svenska och svenska som andraspråk för grundskolans årskurs 1–5. Lärarhandledning*. 86 s.

Strömquist, Sven, Wagner, Åse Kari H & Uppstad, Per Henning. Senaste upplagan. *Den flerspråkiga människan. En bok om skriftspråkslärande*. Studentlitteratur. Ca 200 s. (urval).

Westerlund, Monica. Senaste upplagan. *Barn i början. Språkutveckling i förskoleåldern*. Natur & kultur. 192 s.

Ämnesteoretisk facklitteratur

Boström, Lena & Josefsson, Gunlög. Senaste upplagan. *Vägar till grammatik*. Studentlitteratur. 213 s.

Einarsson, Jan. Senaste upplagan. *Språksociologi*. Studentlitteratur. Ca 150 s. (urval).

Lindstedt, Inger. Senaste upplagan. *Textens hantverk. Om retorik och skrivande*. Studentlitteratur. 146 s.

Ytterligare vetenskapliga texter tillkommer i överenskommelse med undervisande lärare.

Därtill tillkommer aktuella styrdokument för verksamhet i grundskolan. Se www.skolverket.se

Skönlitteratur läses enligt särskilda anvisningar.

Delkurs 2. Barnlitteratur och kommunikation

Ämnesdidaktisk facklitteratur

Chambers, Aidan. Senaste upplagan. *Böcker inom oss. Om boksamtal*. Rabén & Sjögren. Ca 100 s. (urval).

Edwards, Agneta. Senaste upplagan. *Bilderbokens mångfald och möjligheter*. Natur & Kultur. 160 s.

Langer, Judith. Senaste upplagan. *Litterära föreställningsvärldar. Litteraturundervisning och litterär förståelse*. Daidalos. Ca 100 s. (urval).

Lindö, Rigmor. Senaste upplagan. *Den meningsfulla språkväven: om textsamtalets och den gemensamma litteraturläsningens möjligheter*. Studentlitteratur. 224 s.

Stensson, Britta. Senaste upplagan. *Mellan raderna. Strategier för en tolkande läsundervisning*. Daidalos. Ca 100 s. (urval).

Wojcik-Andrews, Ian. Senaste upplagan. *Children's films: history, ideology, pedagogy, theory*. Garland. Ca 150 s. (urval).

Ämnesteoretisk facklitteratur

Kümmerling-Meibauer, Bettina & Surmatz, Astrid. Senaste upplagan. *Beyond Pippi Longstocking: Intermedial and International Approaches to Astrid Lindgren's Work*. Routledge. Ca 100 s. (urval).

Kåreland, Lena. Senaste upplagan. *Barnboken i samhället*. Studentlitteratur. Ca 150 s. (urval).

Ytterligare vetenskapliga texter tillkommer i överenskommelse med undervisande lärare.

Därtill tillkommer aktuella styrdokument för verksamhet i förskoleklass och grundskola. Se www.skolverket.se

Skönlitteratur läses enligt särskilda anvisningar.